

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 131.

16. Listopada 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujące
U w i a d o m i e n i a .

N. Pan najwyższą uchwałą z d. 29. Grudnia r. z. raczył Doktorowi prawa Antoniemu L. Mosing, nadwornemu i sądowemu Adwokatowi, w Wiedniu Nro. 214., nadać przywilej 5letni na poprawę sposobu warzenia piwa przez parę Barona Königsbrunn, co do istoty zasadzając się na tem: że za dodaniem maszyny do zagotowania nazwaney przy tym warzeniu piwa sposobie zaprawa korzeniami, a przy innych technicznych lub domowych operacjach parnych każda wielka masa płynów wprawdzie za pomocą gorącej pary jednakże tak, iż płyn przez parę poruszony nie będzie z oszczędzeniem czasu, materiału palnego i roboty, tudzież z uniknięciem przypalenia się, czyli przypadnienia do kotła w upodobanym stopniu ugotować i zagaścić można. — Wydział lekarski nie znalazł z względów zdrowia żadney przeskody w wykonywaniu przywileju niniejszego.

— Z Wiednia d. 6. Listopada. —

Podług najnowszych wiadomości z Presburga N. Pan, nasz najłaskawszy Cesarz przyszedł zupełnie do zdrowia ze Swęj słabości. Cały dzień wczorayszy strawił Monarcha na zatrudnieniu zwyczajnem około dobra kraju, a jeżeli pogoda pozwoli w dniach następujących używać będzie świeżego powietrza.

Arcy-Xiąże Reimery, Wice-Król Królestwa Lombardzko-Weneckiego i jego dostojna Matżonka ziechali do Wenecyi w d. 31. Paźdz. w pożądanem zdrowiu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hispańska.

Gazety Meksykańskie do d. 18. Sierpnia dochodzące donoszą, iż w d. 1. t. m. otworzone zostało nadzwyczajne posiedzenie Kongressu w Meksyku. Przedmioty, któremi się Kongres w ciągu tych posiedzeń ma trudnić, dotyczą się ustaw organicznych zarządu sądownictwa, finansów, iakoż też niektórych innych Wydziałów wewnętrzney organizacyi Państwa.

Kongres Jeneralny wszystkich nowych Państw Amerykańskich zebrany na teraz w Panamie, wydał podług Gazet Bogockich do d. 6. Sierpnia, następujące uchwały: »Wszystkie (niegdy Hiszpańskie) południowo-Amerykańskie Państwa, wraz z Meksykiem i Guatimalą zaręczają sobie nawzajem swoię całość; zawierają nieustające zaczepne i odporne przymierze i wszelki napad zewnątrz mogący być przeciwko któremukolwiek z Państw pojedynczych wymierzony, uważać będą za rzecz wspólną.«

Gazeta Północno-Amerykańska pisze z Chili z d. 1. Czerwca: »Nasz Kongres Jeneralny rozszedł się w d. 17. Maia po sześciomiesięcznem posiedzeniu, w skutek prośby dwóch trzecich części Członków. Prace Zgromadzenia ustawodawczego nie są zaspokajające, ponieważ ustawę podatkową od przywozu i wywozu, narodziwszy się tylko nad częścią artykułów, nie ukończoną zostawiło. Podobnie stało się z ustawą podatków stałych, którą po długich naradach nie rozstrzygnięto. A jednakże Wydział Skarbowy w takim jest przekonaniu, iż trudno znaleźć zdolnego człowieka, któryby zawiadywania tymże chciał podjąć. Z resztą Państwa pojedyncze Coquimbo i Concepcion urządziły swoje ustawodawcze Zgromadzenia prowincyjne, a St. Jago uczyni to niebawem.

Hiszpania.

Podług wiadomości z Madrytu obchodzono w tąd Stolicy uroczystość urodzin Króla, który zaczął 42 rok życia swojego w Eskurjalu były wielkie pokoje. Przy tąd sposobności otrzymali W. Krzyże orderu Izabelli Katolickiey: Jenerał Porucznik Campo Sagrado, Carvajol i Bassecourt, Komendanci w prowincyach: Katalonii, Valencyi i Arragonii.

Sądzą, że Król będąc teraz zupełnie zdrow, uda się w d. 5. Listopada do Madrytu.

Gwiazda z d. 30. Października wieczorem wyraża: »Depesza telegraficzna donosi, iż Xiąże Infantado mianowany został pierwszym Ministrem w mieyscu P. Zea Bermudez.

Wielka Brytania i Irlandya.

Kuryer Angielski przeczy twierdzeniu, że Rząd Angielski mianował Sir George Cockburna swoim pełnomocnym Ministrem przy Rządzie Kolumbijskim.

Sir Hudson Lowe popłynął na wyspę Ceylon, gdzie, jak wiadomo, mianowany jest Gubernatorem.

O wzięciu Prome, miasta Birmańskiego, nadeszły od P. Archibalda Campbell urzędowe wiadomości. Miasto wspomniane, iakośmy donosili, wzięto w d. 25. Kwietnia. Zwycięzcy zdobyli 401 dział, i więcej, jak czwartą część miasta stała się pastwą płomieni. Xiążę Sarawuddy cofnął się ku Stolicy ze szczątkami swiego wojska, i w odwrócie poniszczył wieś, Państwa, okręty i t. p. Świeży korpus z 30 działami stał niedaleko Prome, gdy Jenerał Campbell zaymował miasto; korpus ten został rozproszony i większą część jego dział i okrętów wojennych opanowała flotylla pod sprawą Kapitana Alexandra. Położenie miasta Prome wystawiają być strasznem; otaczające go wzgórza aż do szczytu były umocnione. Miasto to ze swiego położenia tak jest mocne, iż podług Jenerała Campbella, mając osady 10,000 dobrze ćwiczonego wojska, bronić się może przeciwko 100,000 ludzi. Anglicy wzięli je nie straciwszy ani jednego żołnierza.

Fregata Amerykańska Brandyvine, na której Jenerał Lafayette powrócił z Ameryki do Francji, ściga wielką uwagę na siebie, iako pierwsze doświadczenie wybudowania fregaty, która w niektórych swych częściach przewyższa okręt liniowy. Jest ona jedną z ośmiu okrętów, z których cztery już w Zjednoczonych Stanach rozpoczęto budować, a do trzech zaś mają być uateryjaty przysposobione, a które będą miały działa iednakowego wagomiaru, mianowicie 32 funtowe. Po każdym boku ma we dwa rzędy ieden nad drugim 16 bram na koronady, a 15 na długie działa. Wielki maszt stoi nadzwyczaj w tyle daleko, co ma być dla doświadczenia, i Oficerowie zapewniali, iż w tęg podróży mało żagłów na maszcie tylnym potrzebowano. Osada ięg liczy 475 ludzi, między którymi 7 Poruczników, 25 Midshipmenów i innych Oficerów; długość ięg największa wynosi 175 stóp, a szerokość 45; ładunek 1752 beczek; zanurza się 21 stóp 3 cale, co przy pierwszém onęj uzbrojeniu czyniło 22 stóp. Dowódzca tęg, Kapitan Morris, udał się z Havru lądem do Gibraltaru, dla obiecia Komendy Admirałskiego okrętu na morzu śródziemnem.

Gazety Londyńskie zawierają liczne wiadomości o rozbiciu się okrętów z powodu ostatnich burz.

Gazeta poranna opowiada z listów Paryżskich, że znany Mac-Gregor, który się sam mianował Kacybiem Poyaisów (na brzegach Mosquito) niekiedy Chciał on własnie wsiąść na okręt w Havre z kilkoma

rodzinami Francuzkami, którym krajny w obwodzie Poyaiskich Indyjanów dać przyrzekł, gdy Policja Francuzka wysłała swoich agentów dla areztowania go z iego Sekretarzami, aby oszustwa iego nowych nie poczyniły ofiar. Dwóch ostatnich przytrzymano, on zaś sam zbiegł.

Wyspy Jońskie.

W połowie Września przybyła z Marsylii do Zante ostatnia wyprawa, którą wydział Paryżkich Filellenów wysłał do Grecji. Takowa składa się z iednego Pułkownika, i z kilkunastu Oficerów i podoficerów artylerji. Nieiaki Bailly towarzyszy ięg iako Nadlekarz. Zabawiwszy krótko w Zante, popłynęła do Napoli.

Na Wyspach Jońskich nie wąpią o prędkim przybyciu Lorda Cochrane na morze Archipelagu, tęg mnięg o bogatęj zdobyczy, którą tenże z małym sił natężeniem kosztem tamecznych żeglarzy mieć może.

Francya.

Margrabia Moustier, nowy Poseł Francuzki przeznaczony do Hiszpanii, przybył do Bajonny d. 22. Października.

P. Ternaux kazał drukować wiadomość o finansowym i politycznym stanie Rzeczypospolity Haytyckiej, a korzystać z tego przeznaczył na wsparcie Grehów.

Panna Delfina Gay przestała P. Ternaux starszemu, Prezydentowi Wydziału Greckiego, 3,000 fr: iako pierwszą ilość przez nią uzbieraney składki dla Hellénów. Prezydent Wydziału napisał do nięg list z podziękowaniem.

Dziennik Paryżki ogłasza umieszczoną w Angielskich Gazetach wiadomość, że znany Bergami pod fałszywem imieniem posiada włość pod Petersburgiem, za baśnię. Jeszcze przed miesiącem mieszkał w Pezaro i zamierzał udać się z żoną i córką do Rzymu dla umieszczenia ostatnięg w klasztorze.

Nader smutne nadchodzą doniesienia z Lugdunu o powodzi tamże zaszłęg.

Włochy.

Dokończenie Zdania Sprawy Król: Sardynskię Admiralicji o wypadkach zaszłych pod Tripolis, przerwanego w przeszłym Numerze Gazety naszęg:

»O godzinie 1 z północy były inżrazem zerbane czółna i szalupy i iedynie pod zasłoną bryga Nereidy posunęły się w największęg ciszy przeciwko portowi. Podzielone zaś były na trzy dywizye, każda złożona z trzech okrętów; pierwsza przeznaczona była uderzyć na bryg wojenny Try-

politański, druga miała spalić obiedwie galioty, a trzecia otrzymała rozkaz obrócić się ku warstawi i bramie domu cłowego, z którejby wojsko nieprzyjacielskie i okręty na pomoc swoim wyruszyć mogły. O godzinie wpół do 3ciej przybyła wyprawa pod baterie w kończatości przy wnieściu do portu, kiedy przy świetle księżyca spostrzegła straż i dała znak do broni, poczem rozpoznał się natychmiast powszechny ogień z baterii i okrętów w porcie, iakoż wojska i Beduinów wzdłuż brzegów aż do wałów rozłożonych; jednakże Kapitan Mameli tém nie ustraszzył się, lecz sterował ieszcze silniey i pomimo gradu karcachów wsparty obiema szalupami swiego oddziału, był w stanie, uderzyć z odwagą na bryg. Wystrzał z dział jego szalupy w odległości strzału pistoletowego, i atak z gwałtownością w jednéj chwili wykonany, oddał mu w moc bryg, którego Kapitan wraz z Oficerami i częścią osady poległ, reszta rzuciła się w morze. Poczem za pomocą palnych materiałów bryg spalono. Okręty drugiej dywizji niemniej pospieszenie stanęły na miejscu przeznaczonem i były także szczęśliwe w wykonaniu swego zlecenia; o godzinie 4 bryg i obiedwie galioty stały w płomieniach. Dywizya trzecia przeciwko warstawi i bramie domu cłowego wytrzymała mężnie ogień zamku i wojska w porcie, zabiła wielką liczbę ostatnich, resztę rozproszyła, i gdyby żołnierze morscy tej dywizji, co na ląd wysiedli, nie wstrzymani byli nieprzewidzianemi miejscowemi przeszkodami, które warstat od śmiałego przedsięwzięcia broniły, tedy Bey byłby ieszcze nierównie większą poniósł stratę.

»Po wykonaniu tak zaszczytnie zlecenia Komendanta, dał Kapitan Mamelli według zlecenia znak do potężenia się i odwrotu. Obrót ten wykonany pośród ognia krzyżowego nieprzyjacielskiego, był ieden z nayniebezpieczniejszych, iednakże z zimną odwagą dokonany i szczęśliwym skutkiem uwieńczony został. Przy tak śmiałym przedsięwzięciu mieliśmy tylko kilku rannych a straciłszy walecznego maytkę Capurro, który będąc pierwszym przy zachaczeniu bryga, poległ od wystrzału. Ieno tyle miał czasu wyrzec: »Uczyńłem moje powinność, wy teraz czyńcie swoje!« i skonał.

»Ponieważ niemożemy po imieniu przywieść każdego, który się w tej wyprawie odznaczył, bowiem potrzebaby wszystkich osób imiona składających osadę wymieniać, zatem ograniczamy się na wspomnieniu Kaw. Mamelli dowodzącego wyprawą; Oficerowie dowodzący różnemi oddziałami i osada szalup, nawet puszkarze, maytki żołnierze, wszyscy ubiegali się w okazaniu mężstwa i waleczności, chcąc ieden drugiego przewyżżyć.

»O wpół do 6tej rano wszyscy ludzie do wyprawy użyci byli już na okręcie a Kawaler Sivori czynił naydzielniejsze przygotowanie do uderzenia na miasto; lecz gdy się tém trudnił, pokazał się Król. Niderlandzki bryg stojący w porcie i dał znak, że przybywa dla układów; pozdrowiwszy eskadrę 11 wystrzałami działowemi i na wzajem pozdrowiony, w istocie Kapitan tegoż ukazał się na okręcie i oświadczył, iż przybywa tak w imieniu swoim iak i Konzula Angielskiego powinszować wykonanego w nocy świetnego przedsięwzięcia. Ponieważ Kaw. Sivori właściwego powodu odwiedzin bryga Niderlandzkiego domyślał się, przestał więc na podziękowaniu Kapitanowi za jego iak i P. Warringtona grzeczność i prosił go, by im oświadczył, iż ponieważ ma zamiar dokonać stanowczego kroku przeciwko miastu, zatem spodziewa się z nim i niebawem widzieć; że niemysli więcéy wchodzić w układy, a gdyby się zaś do tego skłonił, tedy byto tylko na jego okręcie zayść mogło. Bryg powrócił a eskadra Sardyńska sposobila się do gotowości dla zbliżenia się miastu.

»Dnia następującego ukazał się znowu bryg Niderlandzki i Kapitan onegoż w towarzystwie P. Warringtona przybył na okręt Commercio, opatrzone pełnomocnictwem Baszy Beja w celu przyjacielskiego załatwienia rzeczy według życzeń Rządu Sardyńskiego. Co też i nastąpiło, atoli z warunkiem ze strony Dowodcy P. Sivori, iż, iezli ugoda ta nie zostanie przez Baszę do godziny 4 z południa zatwierdzoną, będzie za żadną i nieważną uważana, i kroki nieprzyjacielskie znowu rozpocząć się mają; w którym to razie wzywa Konzula Angielskiego, wraz z innymi do opuszczenia miasta, aby podczas uderzenia, które Dowódca Sardyński wykonać zamierza, nie byli niebezpieczeństwu wystawieni.

»Po zatwierdzeniu przez Bey ieszcze przed upływem oznaczonego czasu zawarta konwencyi, usuwającej wszystkie przez Refencyją Trypolitańską wnoszone, i na złej zasadzie oparte roszczenia, i utrzymaniu w zupełney całości traktatu przez Lorda Exmoutha z Sardynią zawartego, Król. Sardyńska bandera została na gmachu Konzulatu Sardyńskiego znowu zatkniętą i przez baterie twierdzy 29 iakoteż eskadry 21 wystrzałami pozdrowiona. Poczem Kaw. Sivori wraz ze swym jeneralnym sztabem i Oficerami innych okrętów wojennych eskadry wezwany został odwiedzić Beja, co też dnia następującego z wielką uroczystością nastąpiło. Basza w nadmiar swéj radości kazał osadę szalup hojnie uderzyć; okoliczność dowodząca, iż tak iedna iak i druga strona zapomną co zaszło, tém bardziéy, że Kaw. Sivori wykonywając nieprzyjacielskie dzia-

łanie iako doświadczony woioownik i marynarz z zapalem, ile możności starał się nie naruszać względów, godności należnych osobistym przymiotom Baszy Beja, równie iak tenże okazał poważanie naszego dostojnego Monarchy i życzenie utrzymania z nim pokoju.»

»Kawaler Sivori chwali bardzo postępowanie K. Angielskiego Konzula Warringtona, który szczeraliśniew po wyprawie miał największy udział w ułatwieniu sporów, iakoteż pierwszy przyczynił się wiele do pomyślnego skutku uderzenia od morza i lądu.»

Na tem. (mówi Gazeta Gennęńska, z której tu artykuł wzięty) kończy się Zdanie sprawy; lecz by czytelników naszych zupełnie zaspokoić, postaraliśmy się o wykaz Oficerów i Kadetów morskich, którzy dowodzili szalupami na wyprawie lub dotychczas osady należeli. Tymi są: PP. Mammelli, Porucznik okrętu liniowego, Millelire, Pelleta, Chiggi, Borgagli, Podporucznik i okrętu liniowego; Tanca artylerji marynarki; Podporucznik, Todor, Podporucznik z K. batalionu Navi, Persano, Malhausena, Dodero; Kadeci morscy pierwszej i Tolosano, di Negro, Roberti, Montegrandi, i Villafallette Kadeci morscy drugiej klasy.»

Daléj sądzimy czytelnikom naszym uczynić przysługę, przywodziąc rys, okazujący głębokie wrażenie, iakie sprawiła odwaga naszych marynarzy na obecnych. Gdy zwłoki poległego maytkha Capurro na ląd wyniesiono dla pochowania ich, Konzul Angielski Warrington wzięwszy onegoż za rękę rzekł: »Walczyłeś mężnie, i ieżli Monarcha twój nie może cié już wynagrodzić, tedy pewnie o twoiej rodzinie nie zapomni.« Basza Bey, dla którego wspaniałe uczucia nie są obcemi, żądał, aby pogrzeb tego walecznego świetnie i kosztem iego był sprawiony. Wszyscy zagraniczni Konzulowie na tymże znaydowali się.

Zjednoczone Niderlandy.

Do portu Antwerpskiego zawinął okręt Chiński wzbudzający niezmiernie ciekawość. Z Mecheln, Bruxelli i okolic przybywa wiele kobiet dla oglądania osady i okrętu szczególniej zaś — iak się to dzieć zwykło przy zwiedzaniu dzikich zwierząt — nawięcey iest widzów, gdy ci obey iedzą. Niedawno pewna młoda dama z Bruxelli, widząc tych ludzi do koła misy z ryżem siedzących, i dostających potrawy małemi precikami lub też palcami, iak się mocno tem ubawiła, iż postanowiła nie zbędnie tego dania skosztować. Posunęła więc rękę do misy i iadła iak Chińczycy, lecz oni nieumieli ocenić tey grzeczności, po-

nieważ iak wściekli powstali i rzucili — nie damę, lecz ryż w morze, gdyż takowy przez dotknięcie się niewiernego został splugawiony.

Niemcy.

Gazeta Monachijska donosi pod d. 1. Listopada: »Wczoray wieczorem o godzinie 6 opuścił Król tuteyszą stolicę, i wyjechał naprzeciwko Królowey swéy dostoyney Matżonki. Nayiasnieysy Królestwo ziechali się w Dachau, i po krótkiem zabawieniu się i wypoczęciu udali się do Nymphenburga dla odwiedzenia Królowey Karoliny, gdy tymczasem ich dostoina rodzina poiechała wprost do Monachium. Wieczorem o godzinie 9 przybyli Królestwo Ichmość do tuteyszej stolicy, ku wielkiej radości wszystkich mieszkańców.

Taż sama gazeta z d. 8. t. m. wyraża: Wczoray d. 2. Listopada odbyło się znowu pod przewodnictwem Króla posiedzenie względem oszczędzeń mających być w woysku zaprowadzonemi.

Xiężna Ludwika Karolina Lukieska Matżonka Xięcia Maxymiliana Saskiego wyjechała w d. 1. Listopada rano w dalszą podróż z Augsburga do Drezna i Bayreuth, gdzie oddanie iey nastąpi. Orszak Xiężny składaiają, Xiążę Cittadella, Kommissarz Dworu Lukieskiego, W. Ochmistrzyni Margrabina di Mansi, Hrabia i Hrabina Sardi, Hrabina Bianca Lana, Szambelan Sashi Baron Koenneriz, Kapelan Oyciec Tominaso, i lekarz przyboczny Franceschi. W Augsburgu przyjmował Xiężnę Król. Sashi Poseł na Król. Bawarskim Dworze, Hrabia Einsiedel i Sprawuiący interesu W. Xiążęcia Heskiego w Monachium P. Kecher. Jeneralny Kommissarz i Prezydent Rządowy Hrabia Gravenreuth, Jenerał Porucznik i Kommandant dywizyi Hrabia Preysing, i Biskup Augsburski Riegg, mieli zaszczyt być wezwanyimi do stołu Xiężney.

Rossyia.

Gazeta w Karlsruhe wychodząca donosi z Taganrogu z d. 7. Października: »N. Cesarzowa Jey Mość Elżbieta wraz z dostoinym swoim Matżonkiem przybyła tamże w d. 5. t. m. szczęśliwie i w pożądaném zdrowiu. Pierwszym iey krokiem było udać się do domu Bożego, aby na mieyscu świętém opieczona szczeremi życzeniami wiernego ludu złożyła uczucie pobożnego i Bogu oddanego serca.

W d. 6. t. m. NN. Cesarstwo zwiedzili miasto i przyjemne okolice w otwartym powozie; od czasu Katarzyny żadna z Cesarzowych nie była w tych okolicach.